

Secció de geografia i història

El desxiframent del plom ibèric de la Serreta d'Alcoi

L'any passat, arran d'un seguit de notícies aparegudes en diferents mitjans de comunicació d'abast estatal que afirmaven que finalment un investigador havia aconseguit desxifrar l'enigmàtica llengua parlada pels habitants d'una part considerable de la Península Ibèrica, les seccions de Geografia i Història i de Llengua i Literatura del nostre Centre de Lectura van organitzar un petit seminari o cicle de conferències sobre *El desxiframent de la llengua ibèrica*. Es van portar a terme tres sessions sobre la qüestió, els dies 7, 8 i 9 de maig de 1990: dues d'introductòries, a càrrec de l'arqueòloga Anna Mir (*La cultura ibèrica*) i del catedràtic de grec Francesc Parreu (*L'alfabet grec com a introducció a la lectura de l'íber*), i la que desenvolupà el propi desxifrador i ex-director del Departament de Llengua Espanyola de la Universitat d'Alacant, el professor Juan Luis Román del Cerro (*El desciframiento de la lengua ibera en el plomo ibérico de la Serreta de Alcoi*).

Vala dir que el títol que el professor Román del Cerro donà a la seva conferència era prou precís: es tractava d'informar de com havia arribat al convenciment d'haver comprès el text inscrit en una làmina de plom que havia estat trobada l'any 1921 en l'important jaciment ibèric de la Serreta, al terme municipal d'Alcoi, i d'exposar-ne els resultats, és a dir, traduir a una llengua actual allò que deia una inscripció datada al segle IV aC. Els assistents al petit cicle ja sabien, per altra banda, que la grafia emprada en el plom d'Alcoi no era pròpiament ibèrica sinó que corresponia al jònic arcaic, una variant del grec antic. Hom coneixia també, si més no sumàriament, la història de

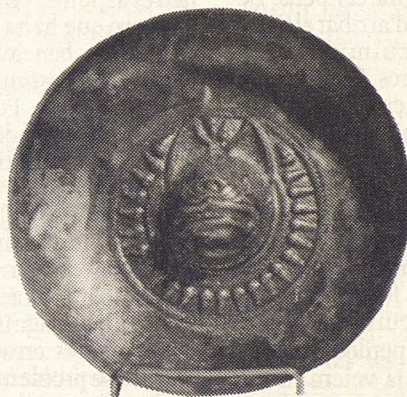
la investigació de l'ibèric, sobretot que des de Gómez Moreno podíem llegir els textos redactats en aquesta llengua tot i que no era possible entendre'ls. A causa de la ja habitual deformació periòdica de les notícies sobre qüestions d'aquesta mena, més d'un dels interessats lectors o oients estava convençut que el professor Román del Cerro havia repetit la proesa intel·lectual de Champollion

espectacular. El professor Román del Cerro, excel·lent coneixedor de la toponímia antiga i moderna de la província d'Alacant i del sud de la de València, havia detectat en la transcripció de l'epígraf d'Alcoi un seguit de mots que presentaven una extraordinària similitud amb noms de lloc situats en una àmplia zona coneguda a l'antiguitat com la Contestània. Seguint les hipòtesis següents: a) que els

causa dels també habituals retards de distribució editorial. Es tracta d'un llibre de 222 pàgines que porta el títol d'*El desciframiento de la lengua ibérica en «la ofrenda de los Pueblos»*, imprès per l'editorial alacantina *Aguaclara* (en la seva col·lecció *Amalgama*), acompanyat d'un vídeo (homònim, en els sistemes VHS i *retractat* amb el llibre) de 32 minuts. El vídeo o *complemento audiovisual*, segons fa saber la seva caràtula, es un obsequio de Fundación Banco Exterior y Banco de Alicante (el preu de tot, llibre i vídeo són inseparables, és de 2900 PTA) i ha estat realitzat pel Taller de Imagen de la Universitat d'Alacant (amb la col·laboració econòmica de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana i de la Diputació d'Alacant). Déu n'hi do.

En síntesi, el treball afirma que el plom en qüestió és una relació de pobles que fan una ofrena a la divinitat que teòricament habitaria o es manifestaria al santuari ibèric de la Serreta d'Alcoi. La inscripció seria, doncs, una relació nominal dels noms d'aquests llocs, concretament de quaranta un pobles de la Contestània ibèrica (alguns comparteixen el mateix nom). Confrontant aquests noms amb els actuals i amb les característiques geogràfiques de la zona, i assajant una identificació d'aquests topònims antics amb indrets en els quals han estat localitzats jaciments arqueològics de cronologia suposadament coetània (identificació que ens sembla la part més dèbil i arriscada del treball), l'autor del llibre pretén desxifrar o traduir allò que volen dir els topònims ibèrics.

JAUME MASSÓ

Peça del Tresor Ibèric de Tivissa.

(nascut precisament dos-cents anys abans, el 1790) i que també l'ibèric (de la mateixa manera que havia passat amb els jeroglífics egipcis) havia trobat la seva *pedra de Rosetta*. Fins i tot els més informats suposaven un procés d'investigació paral·lel al que havia seguit Ventris per a dexifrar l'anomenat *micènic lineal B* (en realitat, grec), o bé -els més escèptics- sospitaven un altre cas similar al del Dr. Rojas, bibliotecari del Congrés dels Diputats de Madrid, que afirma des de fa bastants anys, sense ressò científic, que ell ja pot llegir i entendre l'ibèric sense massa problemes.

Però tot era molt més senzill, sense deixar de ser

topònims ibèrics eren descriptius de la realitat geogràfica coetània i b) que el plom de la Serreta contenia un text *referencial*, Román del Cerro aplicà els seus coneixements lingüístics i toponomàstics a la recerca d'una identificació plena dels possibles noms de lloc citats a l'esmentat epígraf.

A la darrereria de 1990 ha vist la llum la publicació (final?) dels resultats als quals ha arribat Román del Cerro. El sotassignat, que va presentar el professor valencià (nascut a Gandia l'any 1941) a la conferència del 9 de maig de l'any passat, no ha pogut llegir i veure (després ho explicarem) l'obra de Román del Cerro fins mitjan març d'enguany a